

Müjteba Hamaney hakykatdanam kakasynyň ýerine taýynlanýarmy?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Müjteba Hamaney hakykatdanam kakasynyň ýerine taýynlanýarmy?

MÜJTEBA HAMANEÝ HAKYKATDANAM KAKASYNYŇ ÝERINE TAÝYNLANÝARMY?

Hiç hili resmi ygtyýarlygy bolmasa-da, ýurduň iň täsirli güýçleriniň biri.

Wertolýotyň awariýa uçramagynyň ýöne bir awariýa däldigini pikir edýänleriň aklyndaky gümanlanýanlaryň birem Müjteba Hamaney (AP/Arhiwi)

Eýranyň prezidenti Ibrahim Reisiniň ölümi bilen birlikde ýurduň hökümetine degişli soraglar orta atylanda, iň köp ady tutulanlaryň birem Dini lideriň ogly Müjteba Hamaney boldy.

Hiç hili resmi wezipesi bolmasa-da, ýurduň iň täsirli

güýçleriniň biri ýaly bolip görülyän Hamaney eýranlylaryň köpüsi üçin syrlylygyny saklaýar. Ol köpçüligiň önünde-de görnenok, çykyşam edenok.

ABŞ-nyň «Wall Street Journal» (WSJ) gazeti 85 ýaşly Aýatolla Ali Hamaneyiň 54 ýaşly oglunyň üstünde durup geçdi.

Gazetde Müjteba Hamaneyiň öz şahsy güýjüniň yokdugyny we boýunsunuýy tarzde hereket edýändigini aýdylýan Reisiniň döwründe kontrrazwedka se howpsuzlyk gulluklarynda täsirini güýçlendirendigi aýdyldy. Şeýle-de Baş liderlik üçin Reisiniň taýýarlanýandygynyň pikir edilýändiginiň, emma wertolýotyň awariýa uçramagy bilen bu boýunça sorag alamatlarynyň artýandygy habar berildi.

WSJ-niň hünärmenleriniň pikirine görä, Müjtebe Hamaneyiň kakasynyň ýerine geçme ähtimallygy pes we onuň üns tiňkeleriniň aşagyndan gaça durup, has köp güýç gazanmagyna garaşylýar

Germaniýanyň Halkara Syýasat we Howpsuzlyk syýasatlary institutynda işleýän eýranly hünärmen Hamidreza Azizi şeýle pikiri öňe sürýär:

– Soňky ýigrimi ýyl bäri işler Müjtebanyň we onuň ülpetleriniň gözegçiligi astynda. Häzir Hamaney üçin asul mesele Reisi bilen birmeňzeş aýratynlyklara eýe birini tapmak. Şeýtmek bilen Müjteba köpçüligiň gözüne ilmezden güýjüni artdyryp biler.

Müteba Hamaneyiň iýun aýynyň soňunda geçirilmegi meýilleşdirilen prezident saýlawlarynda-da möhüm rol oýnamagyna garaşylýar.

Eýranyň prezidenti wezipesini wagtlaýyn ýerine ýetiriji Muhammet Muhbiriňem Müjteba Hamaneye wepaly adamdygyna yşarat edilýär. 68 ýaşly Muhbir saýlawlara çenli ähli meselelerde kesgitleýji ýagdaýda üç adamlyk geňeşiň bir parçasy.

Ol Baş lidere garaşly milliard dollarlyk «Setad» maýa goýum fondunyň başlygy bolup 15 ýyllap oturdy.

Habarda 1969-njy ýylda Maşatda doglan Müjteba Hamaneyiň geçmişiň üstünde-de durlup geçildi. Ol Baş lideriň saýtynda Ryza Pehlewi şanyň döwründe öýleri dökülende kakasynyň urlandygyny gördi.

1979-njy ýylyň rewolýusiýasynfan soň Tährana göçen maşgalanyň kakasy döwlet apparatynda çaltlyk bilen ösen bolsa, ogly 1980-1988-nji ýyllarda Yrak bilen bolan uruşda fronta gitdi. Has soňra Rewolýusion Gwardiýada jogapkärli wezipelere bellenjek adamlar bilen bu ýerde tanyşan Müjtebanyň täsiri aýratynam 2000-nji ýyllaryň ortalarynda giňişleýin agzalyp başlandy.

Üýtgeşmeçiler 2005-nji we 2009-njy ýyllarda Mahmud Ahmedinejadyň özlerine garşy gazanan ýeňişleriniň Müjteba Hamaney tarapyndan taslanandygyny öňe sürdi.

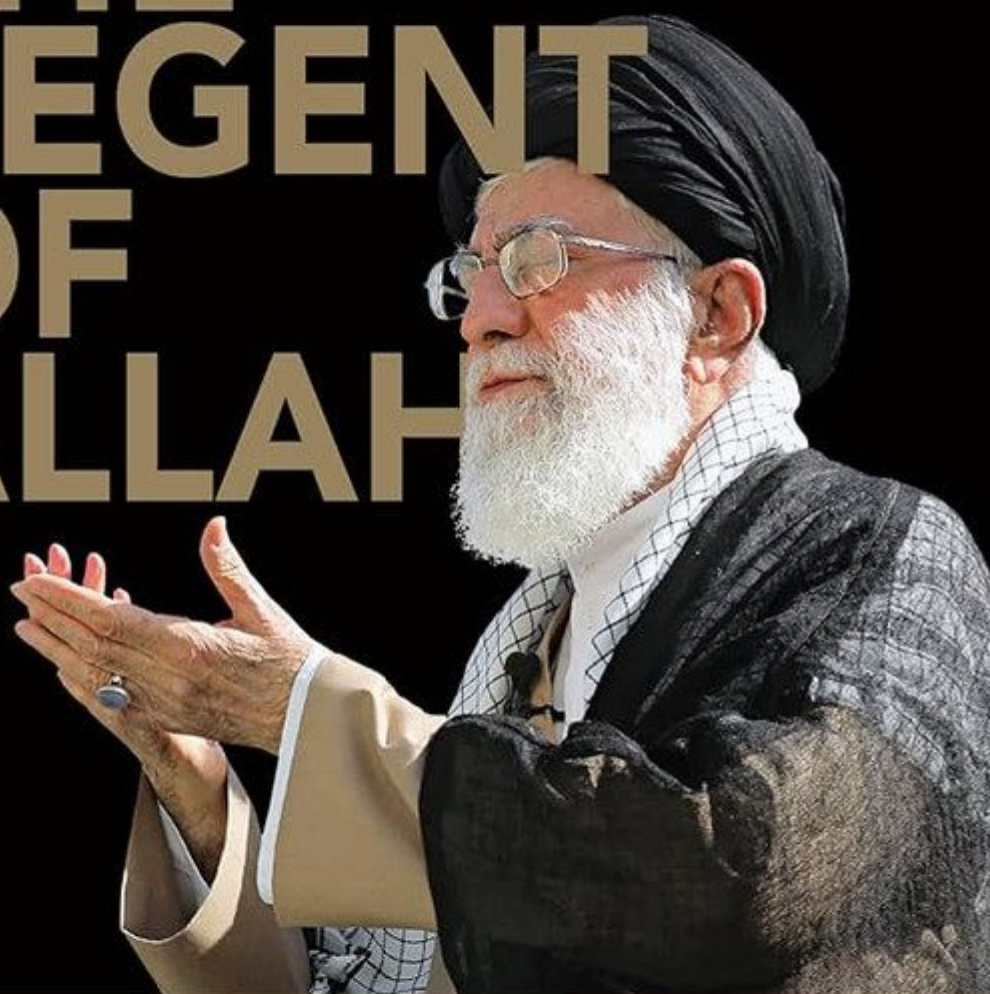
ABŞ 2019-njy ýylda Rewolýusuon Gwardiýa we «Besij» milisiýa otrýadlary bilen «kakasynyň durnuklylygy bozýan pygyllaryny we ýurduň içindäki basyş boýunça maksatlaryny ösdürmäge» synanyşmakda aýyplap, onuň adyny sanksiýa berlenleriň sanawyna girizdi.

2022-nji ýylda Mahsa Amininiň tussaglykda ölmeginiň yzyndan ýurt derejesinde edilen gazaply çykyşlarda ýigrenjiň obýektine öwrüldi. Öý tussaglygynda saklanýan öňki prezidentlige kandidat Mirhüseýin Musewi Baş lidere seslenip, şol kürsä ogluny taýýarlaýandygy hakdaky habarlary ýalana çykarmagy talap etdi. Emma muňa hiç hili jogap berilmedi.

Ali Hamaney hakda kitap ýazan amerikan-eýran raýaty Mehdi Halaji bularyň barsyna garamazdan aýdylýanlara garşy çykýar: – *Müjtebanyň täze Baş lider bolmagy arzuwlaýandygy hakdaky pikirler tutuşlygyna toslama. Taryhy tejribä goldanyp Hamaney ne öz ogluny, ne-de başga birini görkezer öýdemok.*

MEHDI KHALAJI

THE REGENT OF ALLAH

Ali Khamenei's Political Evolution in Iran

Yslam Respublikasyny guran Ruholla Homeýniniň we onuň ýerine

geçen Ali Hamaneyîñ Baş liderlik kürsüsiniñ atadan ogla geçmegine garşy çykmagyny yslama ters görmegi-de Halajiniñ çaklamalaryny güýçlendirýär.

Müjteba Hamaneyîñ döwlet dolandyrys edaralaryndaky tejribesi we dini taýdan taýynlygy-da bu wezipä laýyk görülmeýär.

ABŞ-nyñ Tennessi uniwersitetinden Saeid Golkar şeýle diýýär:

– Möhüm kararlaryñ kabul edilen ýerlerinde onlarça ýyllap tejribe toplan Müjteba Hamaneyîñ režimdäki gatnaşyk saklaýan adamlary sanardan kän. Bu babatda onuñ bilen deñleşip biljek adam ýok. Emma onuñ bu wezipä bellemegi monarhiýany dolap getirip, Hamaneyîñ abraýyny ýere döker.

Käbir hünärmenlerem Ahmet Homeýniniñ Müjteba Hamaneydenem güýçli görüldigini, emma kakasynyñ 1989-njy ýylda aradan çykmagy bilen ýagdaýlaryñ üýtgändigini aýdýar. Hamaney we şol döwrüñ prezidenti Ekber Haşimi Rafsanjani bilen oňuşmadyk Ahmet Homeýni 1995-nji ýylda ýaňy 45 ýaşynda aradan çykypdy. Onuñ ölüm sebäbiniñ infarktdygy mälim edilipdi.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy. Publisistika